

Nro. 43.

A' FELS R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költ Bétsben Pénteken Májusna' 30 ik napján ,
1800-ik esztendőben.

Hadi Történetek és Környülállások.

I. Olasz Országban.

Dijonba lett meg érkezésekor, avval ketseg-
tette a' fő Conzul az udvarlására ment Fr. Ge-
neralitást, hogy ő e' folyó Májusnak 15-ik nap-
jáig *Génua* városát az ostrom alól fel szába-
dította. De nemtsak bé nem tellyesithette ezen
igiretét, iőt *Mélas* fő vezérünknek 17-ik Majusi
tudosítása szerént, a' mellyet a' *Lattermann* Re-
gementjéből való *Salomon* nevü Kapitány által
kü dött ide a' Fels. udvari hadi Tanátshoz, már
Génua városának a' külsát, *Szavonát* is ki fa-

U u

tsarták a' Cs. K. győzedelmes seregek az azon szabad Köz Társaságot usurpáló Francziák kezéből.

Cs. K. General-Major Gr. *St. Julien Fersncz* egy részről, más részről *Buget Fr.* Generalis közt Majus 15-ik napján kötött Capitulationnak következő czikkelyei vóltanak: 1) hogy az ott lévő Fr. katona őrizet a' következett napon, dél után három órakor, szokott hadi betsüllettel, fegyverével, bagazsiájával együtt, muzsika szó alatt, és lobogó zafzlókkal a' Szavonai kastélyból költözzön ki, rakja le a' vár előtt való mezőségen a' fegyverét, 's adja magát hadi fogságra. A' tiszteknek oldal fegyvereik, lovaik, bagazsiáik a' köz embereknek a' tarisznyáik meg fognak hagyattatni. Azok, a' kik a' fegyvert viselők közé nem tartoznak, ha Francziák vissza mehetnek hazájokba, ha Olaszok terjenek vissza honnyaikba. — Ellenben a' seborvosok, a' beteg, és sebes katonáknak gyógyításokra hátra maradnak. — 2) A' tisztek bagazsiáiknak el vitelekre szükséges szekerek fognak adattatni. — 3) A' hátra maradó betegekkel, és sebesekkel úgy fognak banni, a' mint tsak az emberiség hozza magával, hanem meg gyógyulások után, mint színte az egész segések, ők is hadi fogságra fognak vitetni. — 4) Az azon kastélyban találtató fogoly Auszriai tisztek, mihelyt a' győzedelmesek oda bé mennek, úgy tartattassanak, mintha fel tseréltettek vólna. — 5) Ezen Capitulationnak kéz alá írá irással leendő meg-erősítetése után, mindjárt kezesek küldessenek egymáshoz, 's adattassék által a' várnak kapuja az Auszriai truppoknak. 6) Azok a' planumok 's irások, a' mellyek azon erősséget, és annak meg erősítetését tárgyazzák, nem különben az ott találtatandó ártilléria, munitiók 's több efélék, adattassanak azon fzemélyeknek által, a' kik azoknak által vételekre oda

küldettni fognak. — *Költ Szavónában Majus 13-án napján 1800. éjztendőben* — *Gr. St. Julien Ferrer*, Cs. K. Generalmajor, *Buget Frantziá General*.

Jegyzés. *Buget* Fr. General azt kívánta *Gr. St. Julien* Generalisfunktól, hogy azon Fr. őrizet ne küldetteffék Német Országba, hanem maradhaſſon meg *Olasz Országban*, 's leg első legyen a' fel tseréltetésben. Erre akként felelt nevezett vitéz Generalisunk, hogy azon *Szavónai* Fr. katoná őrizet tsak addig maradhat *Olasz Országban* míg a' commandirozó Generalis más intézeteket nem tétet; a' mi feltseréltetését illeti, azt maga is kéz leszén ő siettetni.

Mennyit vesztettek légyen a' *Francziák* a' *Szavónai* káltélynak töllök lett el vétetése által, ki tettzik *Suchet* Fr. General Lajtinántnak azon leveleléből, a' mellyet ő a' *Szavónai* Fr. katoná őrizet Commendansának, *Buget* brigada Generalnak *Aprilis 27-ik* napján küldeni igyekezett, de katonáinktól el fogatott. Ebben a' izempillantásban vettem, így ír *Suchet*, polgár General, a' *Kigyelmed 26-ik Aprilisi* levelét: Nagyon megijedtem, a' midőn érte semre esett volna, hogy az ellenség körül keritette, és a' várasból is ki szorította *Kigyelmedet*. — Hogyha az ellenség mindigárt onnan ki nem megy, köteles leszén *Kigyelmed*, és én is parantsolom, a' lakosoknak megmondani, hogy fel fogja lakhelyeiket gyújtani. — Küldje *Kigyelmed* a' haszontalan kenyérévőket a' *Szavónai* lakosokhoz, egyedül a' viaskodható népet tartſa meg a' varban, annyi eleséget vigyen ki a' várasból; a' mennyi a' katonaság izámára szükséges leszén, minden takarékosſág vétek volna a' *Kigyelmed* mostani környülállasal közt — Minden ellenséggel való egyetértést meg kell tilalmazni, és példásan meg büntetni az engedetleneket. Semmi postát bé ne botsáſſon magához

senkinek se ügyellen a' szavára. — Mindennek szemei Kigyelmedre vagynak függefztve, igen nagy szükfége van ármadiánknak a' Szavonai erősségre, a' Kigyelmed buzgó hazafiusága, és hivsége elegendő kezesek nékem arra, hogy minden esztét és erejét, azon Republikánkra nézve hasznos erőffégnek meg tartására fogja fordítani. — Fő Conzul *Bonaparte* gondot fog az ármadiára viselni, ő fogja annak szereztséjét igazgatni, nem fokára győzedelemmel menünk mi ki moltani égyenetlen viaskodásainkból. — Ne kényéllye Kigyelmed az ágyú golyóbist, rettentse az ellenséget szüntelen, minden fenyegetődzéseit utállya meg, emlékezzen meg arról, hogy mennél többet árt annak, annál jobban fogja becsülni. — Senkinnek se hidjen Kigyelmed, és a' maga vitézségén, hazájához való hivségén, és a' ditsőffégen kívül, senkitől mástól ne kérjen tanátsot." s. a. t.

Suchet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. A' Svéviai Kerületben.

B. Kray Cs. K. hadi Tárnokmester azt írja e' folyó hólnapnak 20 ikán *Ulmai* fő hadi szállasáról, hogy az ellenség az előtt való nap, hadi erejének nagyobb részével a' Duna bal partyára által költözvén, meg támadni szándékozott ottan fekvő hadi seregeinket, a' mellyek mingyárt akkor hadi rendbe ki álván, várták is a' tsata el kezdődését; de hogy nemtsak nem merészlett az ellenség velünk üftökbe kapni, sőt a' következett éjjel ismét a' Duna jobb partyára ment által; a' melly alkalmatossággal midtegy 200 embert, és 6 tíztet fogtak el vitézeink közzülök.

Azon nap, tudniillik *Majus* 20-ikán, a' Gróf *Gyulay* General Major corpora, és a' Fr. General *Delmas* brigadája közt is, sok apró tsaták történtek; hanem mivel a' Duna bal partyára ál-

tal ment Fr. Ármádia semmire sem mehetett, mind ő, mind *Hauptmann* Fr. Generális vissza vonták magokat, amaz *Weisenhorn*, e' pedig *Biberach* felé. — Mind a' kettőnek utól ment seregeit nagyon nyughatatlankodtatta Gr. *Gyulay* Gen. Major, és nem kevés embert és lovat raboltatott el közülök. — A' Ferdinand huszár Regimentjénél szolgáló Kapitány *Gr. Hardegg*, igen jelesen viselte magát ezen alkalmatossággal.

Az ellenségnek Duna jobb partjára lett visszamenetelére arra bírta *B. Kray* hadi Tárnok mestert, hogy előjáró seregeit meg szaporítsa, és az e lenség mozdulásainak meg kemelésére *Ferdinánd* Ausztriai fő herczeg vezérlése alatt *Erbach* felé előre küldje. Elis ment ez az ifjú héros, és szüntelen nyughatatlankodtatta a' Frantzia arriergardát, az az, az utól járó sereget.

Ugy mutatják az ellenségnek további intézetei, hogy egészen a' *Duna*, *Iller*, és *Günz* folyóvizek közt szándékozik a' maga erejét öfzve vonni. Minthogy pedig igen hegyes, völgyes, erdős, és tserjés az a' vidék, lehetetlen annak fekvéséből egész erejét ki tanulni. Azonközben oly rendelkezést tett *B. Kray* a' vezérlése alatt lévő ármádiánál, hogy a' *Duna* jobb partja, és *Iller*, 's *Günz* folyóvizek közt fekvő Cs. K. truppoknak commandirozó Genérálissa *Gr. Sztáray*, és *Ferdinánd* fő herczeg kérelmetlenség meg az ellenség ármádiájának két szárnyát; a' mely tárgyakról, a' postának tölle lett el menetelekor még semmi bizonyos tudósítást nem vehetett.

A' herczeg *Reusz* corpusánál, a' *Voralberghen*, és *Graubündenben*, *B. Kray* jelentése szerént, semmi meg tartásra méltó dolog nem történt.

Ezek az officialis tudósítások on kívül, több környürlálasokat is olvashatunk néhány Német Országi közönséges leveleiből, nevezetesen az Augspurgiakból, mellyek ha egyébért nem is,

leg alább azon tekintetre nézve is méltók volnának a' hitelre, mivel a' két ellenléges armadiának szomszéd ságában iratnak. Ezeknek 23 ik Majusi darabjából ezeket olvassuk: *Günzburg* körül, és annak környékén, leg alább 18000 főből álló Cs. K. armadia áll, a' mellynél a' Bavarusok közül 6000-ren, a' Württembergiak közül 7000-ren vagynak. — *Weissenhorn* mellett 8000 emberrel áll General-Major, *Gr. Gyulay*. — Egy áldott nap se múlik el, a' melylyen holtöb, hol kevesebb Francziák fogságunkba ne esnének, és mihelyt valamely Fr. tsuport mutattya magát, leg ottan repittetnek reája az ágyú golyóbisok.

Günzburgból azt írják Május 21 ikén, hogy a' Francziák magok is által látták már azt, hogy ök te'lyefféggel semmi ártalmára nem lehetnek az *Ulm* várasa környékén táborozó Cs. K. armadiának, és hogy ezen okra nézve vonták volna ök magokat *Biberach* és *Memmingen* felé villa. Ennekelötte 5 ezrtendővel kezdődik ezen várasnak erősségei *B. Mack* Cs. K. General Major javaslasából meg szaporittatni, és most már önnön maga a' tapasztalás is bizonyittya, melly nagy hasznára legyen azon várasnak jelenvaló ereje a' Német Birodalomnak, a' nélkül keresztül kossul járhatná az ellenség a' *Svéviai*, *Frankóniai* és *Baváriai* kerületeket.

A' *Graubündenben* táborozó Cs. K. seregeknek meg lehetőssen szolgál a' hadi szerentse. — A' *Churban* lévő Cs. K. Generalis *Hiller* előbre ment a' Helvétziai apróbb Kantonokban, és az *Uri* Cantonban lévő *Dedovich* Generáissal öszve is tsatolta már magát. — Kétség kívül e' leszen az oka, hogy a' Rénusi Fr. armadiának a' Centruma, avagy dereka hátrabb vonnya ö magát, hogy 5000 embert küldött sebes lépésekkel *Conzianzián* által Helvétziába, a' kik által tudniillik a' *Hiller* Gen. Major előmeneteleit akadályoztatni szándékozik.

Manheimből, 's annak környékéről, mind által mentek a' Francziák a' Rénus bal partjára, és már a' varasban fegyveres polgárok állanak strázsákon.

Frantzia Ország.

Minekelőtte *Dijonba* utazott volna a' Fő Conzuls, különös jó indulatot mutatott General Brüne eránt, nemcsak nálla lett magános meg jelenésekor, hanem a' Status Tanátsnak gyűlésében is, holott, a' külfő dolgokra ügyelő minifteren kívül, minden minifterek jelen vóltanak. Ebben a' gyűlésben önnön maga a' Fő Conzul az Elölőnek a' székibe bé ülven, 's fel olvaftatván a' jegyző könyvet, így szólott: Polgár Status Tanátsolok! Ez az a' leg első gyűlés, a' mellyben polgár *Brüne* a' napnyugoti Ofztályokba lett küldtetésétől fogva, először meg jelent. — Nagyon örvendek, hogy ó a' *ti* közitekbe lett vissza térésekor a' Kormányzék vele való meg elégedésének tanubizonyfágait tapasztalhattya. O lobogó láng közt találta a' napnyugoti Ofztályókat, most pedig tűz el óitva hagyta el azokat; ő pártosságot 's hazafiak közt való háborut talált ott, most pedig olly jó polgárokat hagyott hátra, a' kik a' Respublika kebelébe vissza tértek. Az ő tsendes erköltsi tulajdonságainak, és állhatosságának közönhettyük mi ezen hasznos következési. — Az ő tsendes és foganatos maga viselete által igen jó hirt 's nevet szerzett ő, azokban a' tartományokban, a' Status Tanátsoffainak. — Kedves örömet érzek magamban, hogy én közönséges helyen nyilatkozathatom ki az én vele való különös meg elégedésemet."

Erre illy emberséges és szelid hangon felelt *Brüne* Generál: *Polgárok!* Fő Conzul! Egész mívöltában érzem a' *ti* velem való meg elégedéstet.

ket, mivel mind a' Kormányzéseknek principiumait, mind pedig különösen a' tieiteket követtem, oly szerentsés voltam, hogy minden szándékomban boldogúl tttam."

A' második Conzul *Cambaceres*, Majus 7 dik napján rendes audientiát adott a' Status Tanátso-soknak a' *Thalliceri* palotának nagy szalájában. — A' külső dolgokra ügyelő minifter polgár *Talleyrand* is fel épült már betegségéből.

A' mostani hadi miniftert *Carnotot*, vallamely különös dologban *Moreau* fő vezérhez küldötte a' Fő Conzul.

Ez az a' *Carnot*, a' ki *Barthelemy* Ex-Director társával, *Pichegrü* Generallal, *Willottal*, 's többekkel együtt enneke ötte 3 esztendővel, minden helyes ok nélkül számkivetésbe küldetvén, ő alkalmatosságot talált azon igallágtalan büntetésnek el kerülésére, 's azon időtől fogva a' Bonaparte Fő Conzulságáig a' Svéviai Kerületben, egy *Augsburgtól* 1 mélföldre fekvő *Lüzelburg* nevű faluban tartózkodott. Itten írta maga mentségére azon apologiát, a' melly már nyomtatásban is kiadódott. Illendő volna, hogy mostani szerentsés állapotjában az ő bátorságos menedék helyének nem romlására, hanem boldogulálára tzelző planumokat készitene *Carnot* hadi minifter. — General *Brune* a' Vendeistakrak és Chouansoknak szerentsés meg békéltetője, *Majus* 9-ik napján utazott a' fő Conzul után *Generába*.

A' *Párisi* officialis újlág levél azt hirdeti, hogy a' *Dijoni* reserva armadiának egy része a' Majlandi herczegséggel határos *Walésiai* Gróffágba marfirozott, a' más része pedig a' *Cenis*, *S. Bernard*, és *S. Gothard* hegyein akar a' *Pedemonti* herczegségbe bérontani.

Millet du Pin, a' ki eleitől fogva mindenkori ellenzette, 's ótsárlotta a' Fr. Revolutiót, így szól Londonban ki adott *Britanniai* *Merkur* nevezte-

tü munkajaknak utólsó darabjában: „Azzal hizelek, *úgymond*, magának az első Conzul, hogy ő minden Francziát meg engedzteltethet egymással. Igen sebesen és egyenesen tudja ugyan ő a' maga politicáját eszközölni; de azért még is nehezen fog feltételében bóldogolni s. a. t.

Nagy Britannia.

A' Londoni felső és alsó Parlamentumok helybe hagyták azt, hogy Angliából szabadon, és minden harmintzad fizetés nélkül ki lehessen *Irlandiába* a' gyapját vinni. Ezen utólsóbb feltétel ellen, instantiát adtak bé a' Parlamentumnak az Angliai posztó mivelők, 's meg mutatták az, hogy ebből a' manufacturából 20 millió font sterling ment bé a' Status kalfizájába esztendőnként, és hogy 300000 ember élt a' gyapjával való bánasból ekkorig; következésképen, hogyha szabad lészen Angliából gyapjat a' *Irlandiába* hordani, igen sok embernek ki kell a' jelenvaló szük időben az Országból vándorolni.

A' 21-ik Aprilisi Parlamentális gyűlésben, egyedül *Irlandiának* Angliával leendő uniojáról, avagy öszve tsatoltatásáról volt a' tanátskozás, és a' tagoknak egymással való vetélkedések. A' mint mondatik, éppen annyi Antiunisták találtak *Angliában* mint szintén *Irlandiában*, és hogy az Angliai Antiunisták kedvező alkalmatosságot találtak az általok már régtől fogva óhajtott reformatiójára a' Parlamentumnak. — Hosszas óratiót mondott *Gray* úr azon ártalmas bé folyásról, a' mellyet a' Constitutiónak, olly sok *Irlandiai* képviselőknek bevételek által való meg változtatása, a' Korona hatalmának öregbitésére fogna szerezni, 's erőssen sürgette, hogy állítatódna fel egy különös Commissió, a' melly a' Parlamentumnak bátorságára, és mástól való nem függésére ügyel

ne, 's egyfzersmind annak reformatióját eszköz-
lené, el hitette azt önnön magával, hogy az An-
gliai Constitutiónak spiritusa is azt kívánja, hogy azoknak a' régi népes városoknak és hely-
ségeknek, a' mellyeknek ma nyomaik sem ta-
lálatnak elegendők, semmi képviselők ne legyenek a' Parlamentumban, és hogy azoknak az el-
pusztult helységeknek képviselő jussaik más népes
városoknak engedődjenek. — Hogyha 100 nem-
zeti képviselői vétetődnének fel Írlandiának a'
Parlamentumba, igen meg öregbedne a' Koroná-
nak abba való bé folyása. Már is csak nem min-
den Skotziai representánsok a' minifter pártján
vagnak következésképen jobb lenne a' jelenvaló
553 parlamentalis tagok közzül azon 80 kép-
viselőket, a' kiket 40 apró helységek eddig küldöttek,
a' Parlamentumból ki rekeszteni, 's 80 Irlandiai
képviselőt vinni abba bé s. a. t. Lord *Hawkesbury*
dúsrta ugyan a' *Gray* Úr buzgó hazafiúságot, és
semmi részre való nem hajlását, mindazáltal azt
is állatta, hogy nagyon hibázik, mivel eleitől
fogva nem voltak a' N. Képviselők eggyesek egézf-
len, a' népnek bé folyása is nemcsak nem kisse-
bedett, sőt inkább érezhetőképen meg nevedett.
— Négy pontokon áll, mondá továbbá Lord
Hawkesbury a' jó kormányozás 1) a' belső tse-
dellégben. — 2) a' polgári szabadságban — 3)
a' Statusnak ellenség ellen védelmező erejében
— 4) a' szereztsének és gazdaglágnak öregbedé-
sében; már pedig mind a' 4 pontra nézve felül
haladja Anglia a' több Európai Statusokat; köv-
etkezésképen, semmi reformatió nélkül nem szüköl-
ködik a' mi Kormányzékünk és Parlamentu-
munk.

Tierney Úr, az antiminifterialis résznek egyik
nevezetes tagja akként nyilatkoztatta ki önnön
magát, hogy ő nékie semmi ellenvetése nints ugyan
Írlandiának Angliával leendő öszve kaptoltatá-

sa'ellen, hanem a' mód és eszközök nem láttatnak neki illendőknek lenni; más az, a' nép sem akarja azon uniot."

Mindezekre így szólott *Pitth* minifter: Nem reményli, hogy egy olly fontos dologban, a' mellytől *N. Britannia*nak hafzna 's talán állandó meg maradása is függ, az *Irlandiai* néptől fog-nanak tanátsot kérni. Vagynak ugyan néhánykor olly történetek, a' mellyekben ennek is helye lehet; de a' jelenvaló esetben miné-nü követke-zési lehetnének annak? Nem kívánok én olly refor-matiot, a' melly *Fr.* principiumokon és újításo-kon legyen építődve, és a' melly által minden törvénytévői hatalom, és *Constitutionalis* szabadság el rontatódjon. Ugyan ki is tudna az illye-tén zürzavaros gyűlésekben a' népnek valóságos akarattyát igazán meg határozni. *Angliában* is gyakorlta a' népre apelláltak néhány urak a' je-lenvaló háború alatt; de látván ok azt most, hogy a' népek szemei is meg világosodtak, és hogy az is támogattya a' miniftereket, hátrább húzták magokat, és még azon köteleffégeiket is, a' mely-lyekkel *Constitutuen*seiknek tartoznak, el mulaty-tyák. Én az *Irlandiai Parlamentum* meg hatá-rozafához tartom magamat. s. a. t. — Végtére sem boldogúlhatott *Gray* Úr a' maga fel tételé-ben, és a' *Parlamentum* reformatióját tárgyazó projectuma a' voksoknak többsége által meg is vet-tetett.

Minden napkeleti Indiáról *Angliába* vissza tért hajók erőffitik azon nagy nyereséget, a' mellyet a' néhai *Tippo-Saib* lakó városában, *Seringapat-namban* nyertek a' gyözedelmes *Anglusok*. Azok a' kik azon nyereséget meg vásárlották fok-kal többet hafználtak magoknak, mint magok a' nyerők. — — A' *Tippo-Saib* palotájának egyik udvarában 300 élő trigrisek is találtattak. — Azok közt leg vadabb volt az, a' mellyet maga

kezeivel táplált *Tippo Saib*. — A' győzedelmesek egyetlen egyet sem hagytak meg életben, mind agyon löttek. — Melly szörnyű gyűlöléssel viseltetett légyen *Tippo Saib* az Európaiak ellen, elegendőképen bizonyította, azon tigris formájú muzsikás alkotmány, a' melly *Madrásból* ajándékba küldetett a' Királynak. — Ez előtt a' fából mesterségesen tsinált alkotmány előtt egy Európai hadi tífzt fekszik, a' kinek testét az alkotmány tépi, szaggattya, és e'zi, egyszersmind a' hasában lévő orgona tigris módra ordit, és mint valamely haldokló ember, keservesen sir. — Ez a' mesterséges alkotmány a' *Tippo-Saib* instrumentumos kabinetjumban találtatott. Ebbe a' kabinetbe minden nap dél után bé ment a' nevezett Indiai Király, holott az Európai hadi tífzt keserves jajgatásával, és a' tigris bögésével szokta magát mulatni s. a. t.

A' gabonának felettébb való szüksége, különbözőféle intézetekre adott Angliában alkalmatosságot. Sokhol sem szabad a' kenyérsütőknek 24 óra el forgása előtt a' sült kenyeret el adni, a' ki ezt mivel, mind annyiszor 5 font flerlingre fog büntetődni Ugy mondják, hogy volt is ezen intézetnek hafzna, és naponként feléni kenyér sem kö' el, mint annakelőtte. Hanem valamint más történetekben, úgy ebben is tudott a' fővényfég maga magán segíteni, mivel el nem adták ugyan a' sütők 24 óra el tölte előtt sült kenyereiket; de hogy lágyan meg tarthallák azokat, a' mint a' sütő kementzéből ki szedték akként rakták egy rakásra, és pokrótzokkal jól bé takarván, 24 óra múlva is, olly melegen és lágyantalták, mintha akkor szedték volna ki a' tüzes kementzéből.

Helvétzia.

Az ezen Köz Társaságnál lévő Fr. ministe

Reinhard polgár, nem mint követ, hanem mint magános ember a' törvénytévő és végre hajtó Tanácsoknak néhány tagjait magához hivatván, azt terjesztette eleikbe, hogy Helvétziának jelenvaló állapotja, hazna, szabadsága, és repræsentativa alkotmánya múlhatatlanúl azt kívánnyák, hogy azon Constitutiónak készítésében való foglalatosságoktól, a' melly minden fundamentomos principiumaira nézve semmirekellő, 's végre nem hajtható, szünnyenek meg a' tanácsok; hogy halasztassa a' provisiória Kormányzók a' Tanácsoknak gyűléseit továbbra, 's neveztesen ki egy törvénytévő Commissiót, a' melly egy olly Constitutiónak készítésében foglalatostkodjék, de azt el ne végezze, a' melly a' Statusnak jelenvaló állapottyához alkalmaztatott legyen s. a. t. *Reinhard* Fr. minister ezen maga ki nyilatkoztatásának nemcsak semmi hazna nem vőlt, sőt, a' mi még több, *Müret* és *Sekretan* polgárok, a' kik mind ketten vak buzgósággal viseltetnek a' *Jakobinusok* kaptajára üttett Constitutió eránt, világossan protestáltak tanácsadása ellen, 's akként nyilatkoztatták ki magokat, hogy a' törvénytévő Tanács sem az egyiket, sem a' másikat nem fogja miveldi.

Lauzannából írják, hogy 30,000 főből álló Fr. ármádia legyen már a' *Waléziai* Grófságba, és hogy 15000 fogná azt még követni. — *Watrin* és *Marescot* Fr. Generálisok, a' *Simplon* és *St. Bernárd* közfiklás hegyeinek meg vizsgálásokra küldettek a' Fő Conzultól. — Az utolsóbb a' reá bízott dolognak el végzése után vissza is ment már *Genevába*. —

Török Birodalom.

A' 14-ik Aprilisi Konstantzinapolyi levelek szerént, egy új Anglus eskadre menvén az *Alexandriai* kikötőhely eleibe, semmit sem akart *Sir*

Sidney Smítnek Fr. Generállal *Kleberrel* kötött Capitulatiójáról tudni hanem azt kívánna, hogy minden Egyiptomban lévő Frantzia seregek hadi fogságra adják magokat. A' Frantziak ellenben azt sürgetik, hogy a' Kapután Basa, az az a' Török fő Admiralis mennyen segítségére, 's ő kisirje őket Fr. Országba vissza. Ugy de a' Kapután Basa flottája még most is Konstantzinápoly alatt múlat. — Anglia azt kívánna a' Fényes Portától, hogy az Egyiptomi expedióra tett költségeinek vissza fordítására, egynéhány kikötő helyeket adjon *Syriában* és *Egyiptomhan*, a' 'mellyekben tudniillik ök, árrus táraikat, és Comtoárokat állithassanak fel, 's azon által is szabadossan mehesselek a' napkeleti Indiára. —

Elegyes Dolgok.

A' *Baden Durlachi* herczegi Ház a' fegyvereknek leg nagyobb tsörgései között is, szokott rezidentiájában *Carlsruhan* kíván meg maradni. — Ellenben a' *Würtembergi* uralkodó herczeg egész családjával 's udvarával egyetemben *Anspachban* ment, 's ott is fog a' dolgoknak jobbra leendő fordulásokig múlatni. — A' nem régiben *Sveviai* kerületben Magy. huzároktól öfzve aprítatott Fr. brigadéros General *Dubois-Crancee*, két hónappal annakelőtte házasodott öfzve a' *Merlin* Ex Director öregbik leányával. — A' *Párisi* officialis újság levél egy á allyában tagadja, hogy az Egyiptomi armádiának valamelly része a' Hierai szigetbe érkezett volna. — A' Breffi kikötő helyben 17 Frantzia - 's 15 Spanyol linea hajók vagynak a' ki evezésre készen. — Az azokon lévő hadi népnek 17-re tétetődik a' száma, 's hat hónapra való elességgel vagynak meg terheltetve. — A' *Kadixi* kikötő helyből ki evezett, és déli Amérikába menni szándekozott Spanyol kereskedő flottától, 18

hajót, és 2 fregatot tlíptek el az Anglusok. — A^o jelenvaló háborúban ezt a' symbolumot válaíztották magoknak a' Fr. ármádiák: *La paix, ou la mort*, az az, *Vagy békeffég, vagy halál.* — A' Majtandi Nemesség meg inneplette azon napot, a' mellyen ennekelőtte elztendővel azon váras és tartomány a' Francziák körmök közzül ki szabadúlt. Lord *Duncan* helyett, *Dickson* Anglus Admiralis fogja a' Franczia és Anglia Országok közt lévő Océenuban az Angliai flottát commanüdirozni. — Azoknak a' *Wight* szigetben lévő Belgáknak, a' kik a' múlt elztendőben hazájokból ki költözvén, az Orániai herczeg mellé állottak, 5000 főre megy a' számok, 4 gyalog 's 1. dragonyos regimentre vagynak fel olztva, és vereshajtókás setétkék a' katonai köntösök. — A' Fr. Országba vissza tért emigransok közzül, sokan egyet értvén az Angliai titkos Commissióval, meg fogattak, 's tömlöztökre hányattak. — A' Velentzei kereskedők 3400 forintot gyűjtöttek magok közt öszve a' seb-be esett Cs. K. katonaság számára.

* * *

Tabula Italica Antiquæ Geographica, ad Exemplar d'Anvillianum in usus Collegii Ref. Debrecinensis, æri incisa, per Franciscum Karacs Pestini 1800.

Ezt a' velünk egy Erd. Barátunk által közlött igen szép Mappát, lehetetlen hogy az olvasó Publicum előtt esméretessé ne tegyük. Valamint *d'Anville* ezen, 's több ehez hasonló tudós munkája által igen érdemessé tette önnön magát e' világ előtt: úgy a' Nemes Debreczeni Ref. Collegiumnak Erd. Professorai is igen nagyon hafználak az alattok tanuló Ifjúságnak, hogy a' Római Antiquitast, az az, a' Római Birodalomnak régi történeteit, nem szajkó módra, mint ennek-

előtte, hanem fundamentomóffan tanúltattyák tanítványikkal. De nem tsak a' régi Római historiáknak tudására, hanem a' Classicus Auctoroknak értésére is igen hafznos ez a' Mappa.

Szívünkben óhajtanánk, hogy a' közép és újabb időkbeli Olasz Országi történeteknek megvilágosításokra nézve, ezen Országnak újabb Mappáját is ki metzetné a' N. Debreczeni Ref Collegium, olly formán, mint 1795-dik esztendőben itt Bécsben, illy felül való irással ki adattatott: *L'Italia Divisa Ne Suoi Differenti Stati, Regni, E Republiche, con tutte le strade Maestre colle distanze di tutte le Poste, che in essa si comprendono, tratta dalle ultime osservazioni Astronomiche. — In Vienna, sireffo Artaria, e Comp 1795.*

Minthogy ennek a' Mappának tsak azok vehetik jó hafznát, a' kik az Olasz nyelvet is értik, szükség volna a' ki adatandó új Mappában az az Olasz szókat Deáknyelvre fordítani, — E' mellett a' Máltai szigetet is, melly a' jelenvaló időben nagy tárgya a' hadakozásnak, maga valóságában elő adni, a' Közép Tengert az evel határos Afrikai és Asiai Tartományoknak némely részével együtt azon Mappán ki metzteteni, a' mellyekből a' Francziáknak Egyiptom, és az Anglusoknak Málta ellen való expeditioikat, mint valamelly tükörből ki nézni lehetne.

Karacs Urnak ezen általunk ki hirdettetett Mappán tett szép munkája, 's szorgalmatosága igen nagy ditsiretet, és a' Publicum előtt méltó kedvességet érdemel. Valósággal meg érdemlené ez az Erd. Hazánkfia, hogy közönséges fejedelem által fel segéltetvén, mind több több tökéletességre vihetné Calchographiában való szép talentomait.